

	T.C. AKSARAY ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (ASÜBTAM) DENEY VE ÖLÇÜM LABORATUVARI	Doküman No	TL 7.04-T8
		İlk Yayın Tarihi	21.06.2017
		Revizyon No/Tarihi	4/03.07.2025
		Güncelleme No/Tarihi	0/
		Sayfa No	1 / 7
NUMUNE KABUL KRİTERLERİ TALİMATI			

1.AMAÇ

Bilimsel ve Teknolojik Uygulama ve Araştırma Merkezi (ASÜBTAM) Deney ve Ölçüm Laboratuvarlarında müşteriler tarafından analiz amacıyla getirilen numunelerin alınması, miktarı, ambalajı/numune kabı ve taşınması ile ilgili kuralları ve kriterleri belirlemektir. Numunelerin analize kabul edilmesi için bu talimatta belirtilen şartları taşıması gerekmektedir.

2. KAPSAM

ASÜBTAM Deney ve Ölçüm Laboratuvarlarında harici getirilen numuneleri kapsar.

3.SORUMLULAR

Laboratuvara gelen harici numunelerin, numune kabul kriterlerine uygunluğunun denetlenerek kabul edilmesinden ve müşterilerin numune kabul kriterleriyle ilgili bilgilendirilmesinden Numune Kabul ve Raporlama birimi, Analiz öncesi numunelerin tekrar kontrolünden birimlerde çalışan deney personeli, Numune kabul kriterlerinin (NKK) belirlenmesi, güncellenmesi ve işlemlerinin uygun yürüdüğünün kontrolünden teknik Sorumlu ve İlgili laboratuvar Sorumluları, Numunelerin bu talimata uygun olarak alınıp, laboratuvara getirilmesinden müşteriler sorumludur.

4. TANIMLAR VE KISALTMALAR

NKK: Numune kabul kriterleri

NKB: Numune kabul birimi

5. UYGULAMA

Dışardan gelen numunelerin analize kabul edilebilmesi için bu talimatta sayılan kriterlere uyması gerekmektedir. Ekli tablolarda asgari numune miktarları ve taşıma süreleri belirtilmiştir.

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Dr. Emrah DİKİCİ Meryem MUŞTU NKRB Personeli	Doç. Dr. Nuray YILMAZ BARAN NKRB Sorumlusu	Prof. Dr. Onur Can TÜRKER Laboratuvar Müdürü

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR.

	T.C. AKSARAY ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (ASÜBTAM) DENEY VE ÖLÇÜM LABORATUVARI	Doküman No	TL 7.04-T8
		İlk Yayın Tarihi	21.06.2017
		Revizyon No/Tarihi	4/03.07.2025
		Güncelleme No/Tarihi	0/
		Sayfa No	2 / 7
NUMUNE KABUL KRİTERLERİ TALİMATI			

- Tüm numunelerin üstünde etiket bilgileri eksiksiz olmalıdır. Resmi numunelerin üzerinde, İzleme Noktası Kodu ile birlikte CBS numarası ve/veya barkodu bulunmalıdır.
- Numune kabı tam ağzına kadar doldurulmamalı, üstte bir parmak boşluk kalacak şekilde numune alınmalıdır,
- Numune kabul evrakları Numuneye ait analiz talep formu ve/veya resmi yazı/tutanakta, numunenin alındığı tarih ve saat, geliş amacı ve istenilen analizler (ilgili yönetmelik madde ve/veya tablo numarası ile) mutlaka belirtilmelidir. Bunların herhangi birisinin belirtilmediği durumlarda numuneler reddedilir
- Salgın veya benzeri olağanüstü durumlar ve bir kez daha numuneye ulaşılması mümkün olmayan durumlar vb. hallerde numuneler Numune Kabul Kriterlerinde verilen şartlar dışında da, raporda bu durumun belirtilmesi şartı ile kabul edilebilir.
- *Numunelerin saklama süresi ve koruma yöntemleri ISO/TS 5667-25 doğrultusunda validasyonla belgelendirilmişse, bu koşullar uygulanabilir. Aksi halde ISO 5667-3:2024'teki süre ve yöntemler esas alınır.*

Mikrobiyolojik Analiz İçin Gönderilen Numuneler:

- Steril olmayan, kırık-çatlak, ve/veya sızdırma yapan şişelere ait numuneler reddedilir. Tüm su çeşitleri için kullanılacak şişeler, bu amaç için üretilmiş steril plastik (PP, PE) veya cam şişeler olmalıdır. Numune şişeleri sızdırmaz özellikte olmalıdır.
- Kapak bütünlüğü bozulmuş şişelere ait numuneler reddedilir. Orijinal ambalajında gönderildiği belirtilen numunelerin kapak bütünlüğü korunmuş olmalıdır.
- *Sodyum tiyosülfatsız şişelerde gönderilen klorlanmış numuneler reddedilir. Klorlanan veya klorlu olduğundan şüphe edilen tüm su çeşitlerinde, her 100 mL numune kabına 0,1 mL % 1.8 sodyum tiyosülfat çözeltisi eklenmelidir. Bu miktar 2–5 mg/L serbest klor kalıntısını etkisiz hale getirmek için yeterlidir.*
- Klor kalıntısı bulunan doğal kaynak suları, içme suları ve doğal mineralli sular, bu durumun laboratuvarında saptanması durumunda reddedilir.

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Dr. Emrah DİKİCİ Meryem MUŞTU NKRB Personeli	Doç. Dr. Nuray YILMAZ BARAN NKRB Sorumlusu	Prof. Dr. Onur Can TÜRKER Laboratuvar Müdürü

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR.

	T.C. AKSARAY ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (ASÜBTAM) DENEY VE ÖLÇÜM LABORATUVARI	Doküman No	TL 7.04-T8
		İlk Yayın Tarihi	21.06.2017
		Revizyon No/Tarihi	4/03.07.2025
		Güncelleme No/Tarihi	0/
		Sayfa No	3 / 7
NUMUNE KABUL KRİTERLERİ TALİMATI			

- Yeterli miktarda gönderilmeyen numuneler reddedilir veya numune sahibi bilgilendirilerek istediği parametreler çalışılabilir. Numune miktarı istenen parametrelerin çalışılması için yeterli olmalı ve buna uygun yeterli büyüklük ve/veya sayıda şişeler kullanılmalıdır. Numune cinsine göre numune miktarları tabloda verilmiştir.
- Birbirine bulaş olduğu tespit edilen numuneler reddedilir. Tüm su numuneleri alındıktan sonra güneş ışınlarından korunarak ve birbirlerine bulaş olmasını engelleyecek önlemler alınarak saklanmalı ve taşınmalıdır.
- Belirtilen sürede gönderilmeyen numuneler reddedilir. Tüm su numuneleri en kısa zamanda laboratuvara ulaştırılmalıdır. Bu süre numunenin alındığı saatten itibaren, kendi sıcaklığında muhafaza edilmesi halinde en fazla 6 saattir. Numune cinsine göre süreler tabloda belirtilmiştir. (Numune sahibi ile görüşülerek şartlı kabul yapılabilir. Durum analiz raporuna yansıtılır.)
- ***Amonyum, nitrat, nitrit, fosfat, sülfat gibi parametrelerin analizinde yerinde filtrasyon yapılması gereklidir. Filtrasyon mümkün değilse, gecikme süresi ve gerekçesi analiz raporuna eklenmelidir.***
- Bir kısmı bile donmuş olduğu tespit edilen numuneler reddedilir. Numunelerin donmaması için uygun sayıda buz aküsü kullanılmalı ve numunelerin buz aküleri ile teması engellenmelidir.
- Soğuk zincir 5°C (±3°C) aralığı olarak kabul edilmektedir. Bu sıcaklık aralığının sağlanması için gerekli önlemler alınarak numuneler gönderilmelidir. ***Ayrıca sıcaklık kontrolü sağlanırken numunelerin donmamasına dikkat edilmelidir.***
- Ambalajlanmış suların kullanıldığı sebillerden alınan sular, kaynak suyu veya doğal mineralli su olarak kabul edilir. Numune miktarı istenen parametrelerin çalışılması için yeterli olmalıdır. Tablolarda numune cinsine göre numune miktarları verilmiştir. Yeterli miktarda gönderilmeyen numuneler reddedilir veya müşteri bilgilendirilerek müşterinin istediği parametreler çalışılabilir.

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Dr. Emrah DİKİCİ Meryem MUŞTU NKRB Personeli	Doç. Dr. Nuray YILMAZ BARAN NKRB Sorumlusu	Prof. Dr. Onur Can TÜRKER Laboratuvar Müdürü

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR.

	T.C. AKSARAY ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (ASÜBTAM) DENEY VE ÖLÇÜM LABORATUVARI	Doküman No	TL 7.04-T8
		İlk Yayın Tarihi	21.06.2017
		Revizyon No/Tarihi	4/03.07.2025
		Güncelleme No/Tarihi	0/
		Sayfa No	4 / 7
NUMUNE KABUL KRİTERLERİ TALİMATI			

Kimyasal Analiz İçin Gönderilen Numuneler

- Zarar görmüş, kırık-çatlak ve sızdırma yapan numune kaplarında gelen numuneler reddedilir. Numune kapları suyun kimyasal yapısını değiştirmeyecek nitelikte, bu amaç için üretilmiş temiz, plastik (PP, PE) veya cam kaplarda olmalıdır. Kimyasal maddelerle steril edilmiş kaplarda gelen numuneler kabul edilmez.
- Yeterli miktarda gönderilmeyen numuneler reddedilir veya numune sahibi bilgilendirilerek istediği parametreler çalışılabilir. Numuneler istenen parametrelerin çalışılması için yeterli miktarda olmalıdır. Numune cinsine göre numune miktarları tabloda verilmiştir.
- Tüm su numuneleri alındıktan sonra güneş ışınlarından korunarak taşınmalıdır ve en kısa zamanda laboratuvara ulaştırılmalıdır. Numune cinsine göre asgari süreler tabloda belirtilmiştir.
- *Gümüş veya bakır ile muamele görmüş sular gibi ağır metal içeriği yüksek numunelerde mikrobiyolojik canlıların zarar görmemesi için, gerektiğinde EDTA veya NTA gibi şelatlayıcı ajanlar kullanılabilir. Bu durumda, ilave edilen madde ve miktarı kayıt altına alınmalıdır.*
- Tüm kimyasal su numuneleri şeffaf, içindeki suyun renk, bulanıklık özellikleri görülebilen şişelerde olmalıdır.

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Dr. Emrah DİKİCİ Meryem MUŞTU NKRB Personeli	Doç. Dr. Nuray YILMAZ BARAN NKRB Sorumlusu	Prof. Dr. Onur Can TÜRKER Laboratuvar Müdürü

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR.

	T.C. AKSARAY ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (ASÜBTAM) DENEY VE ÖLÇÜM LABORATUVARI	Doküman No	TL 7.04-T8
		İlk Yayın Tarihi	21.06.2017
		Revizyon No/Tarihi	4/03.07.2025
		Güncelleme No/Tarihi	0/
		Sayfa No	5 / 7
NUMUNE KABUL KRİTERLERİ TALİMATI			

ISO 5667-3:2024 - Tablo A.1-A.5 Özet Bilgileri

Tablo A.1 - İnorganik Analitler

Parametre	Koruma Yöntemi	Kabın Türü	Sıcaklık	Süre
Amonyum	Filtrasyon + H ₂ SO ₄	PP/PE	4°C	7 gün
Nitrat	Filtrasyon + H ₂ SO ₄	PP/PE	4°C	7 gün
Metaller	Filtrasyon + HNO ₃	PE/PTFE	Oda sıcaklığı	6 ay

Tablo A.2 - Organik Analitler

Parametre	Koruma Yöntemi	Kabın Türü	Sıcaklık	Süre
VOC	Baş aşağı saklama	Cam	4°C	7 gün
PAH	Karanlıkta saklama	Cam	4°C	14 gün

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Dr. Emrah DİKİCİ Meryem MUŞTU NKRB Personeli	Doç. Dr. Nuray YILMAZ BARAN NKRB Sorumlusu	Prof. Dr. Onur Can TÜRKER Laboratuvar Müdürü

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR.

	T.C. AKSARAY ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (ASÜBTAM) DENEY VE ÖLÇÜM LABORATUVARI	Doküman No	TL 7.04-T8
		İlk Yayın Tarihi	21.06.2017
		Revizyon No/Tarihi	4/03.07.2025
		Güncelleme No/Tarihi	0/
		Sayfa No	6 / 7
NUMUNE KABUL KRİTERLERİ TALİMATI			

Tablo A.4 - Mikrobiyolojik Analizler

Numune Tipi	Koruma Yöntemi	Kabın Türü	Sıcaklık	Süre
Klorlu Su	Sodyum tiyosülfat	Steril Cam/PP	5°C ±3°C	24 saat
Diğer	Soğuk zincir	Steril Kap	5°C ±3°C	24 saat

ISO 5667-3:2024 Standardına Göre Akreditasyon Kapsamı Numune Koruma Tablosu

Parametre	Koruma Yöntemi	Kabın Türü	Sıcaklık	Süre (maks.)
pH	Koruma uygulanmaz, anında ölçüm önerilir	PE, PP veya cam	Ölçüm anında	4 saat
EC (Elektriksel İletkenlik)	Koruma gerekmez, tercihen anında analiz	PE veya cam	5 °C ± 3 °C	24 saat
Renk	Koruma gerekmez, tercihen soğutma	Amber cam şişe önerilir	5 °C ± 3 °C	48 saat
AKM (Askıda Katı Madde)	Koruma gerekmez; tercihen soğutularak korunur	Cam veya PE	5 °C ± 3 °C	7 gün
Kjeldahl Azotu	H ₂ SO ₄ ile pH<2'ye asitleme	Cam, PE-HD veya PTFE	5 °C ± 3 °C	28 gün

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Dr. Emrah DİKİCİ Meryem MUŞTU NKRB Personeli	Doç. Dr. Nuray YILMAZ BARAN NKRB Sorumlusu	Prof. Dr. Onur Can TÜRKER Laboratuvar Müdürü

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR.

	T.C. AKSARAY ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (ASÜBTAM) DENEY VE ÖLÇÜM LABORATUVARI	Doküman No	TL 7.04-T8
		İlk Yayın Tarihi	21.06.2017
		Revizyon No/Tarihi	4/03.07.2025
		Güncelleme No/Tarihi	0/
		Sayfa No	7 / 7
NUMUNE KABUL KRİTERLERİ TALİMATI			

Krom VI Tayini	Filtrele, ardından pH 9'a getir; NaOH ile bazik hale getirilir	Cam şişe veya plastic	5 °C ± 3 °C	24 saat
BOİ	Soğukta saklama (5 °C ± 3 °C), tercihen hemen analiz	Plastik veya Cam	5 °C ± 3 °C	24 saat
BOİ	Analiz bekleyecekse	Plastik	-18	1 ay
KOİ	H ₂ SO ₄ ile pH<2'ye asitleme	Cam	5 °C ± 3 °C	7 gün
Yağ-Gres	HNO ₃ ile pH<2'ye asitleme	cam şişe	5 °C ± 3 °C	28 gün

Revizyon Nedeni: TS EN ISO 5667-3:2018 standardı yerine 2024 yılında yayımlanan ISO 5667-3:2024 standardı yürürlüğe girmiştir. Bu nedenle talimat belgesi aşağıdaki güncel değişikliklere uygun olarak revize edilmiştir:

- 1) ISO/TS 5667-25 referansı eklenmiş ve koruma yöntemlerinin validasyon esaslarına yer verilmiştir.
- 2) Tablo A.1 ayrıştırılarak inorganik, organik, mikrobiyolojik, hidrobiyolojik ve radyokimyasal analizler için koruma koşulları detaylandırılmıştır.
- 3) Yerinde filtrasyon gereklilikleri açık şekilde belirtilmiştir.
- 4) Numune kabı seçimi, sodyum tiyosülfat gibi koruyucuların oranları ve EDTA gibi ajanların kullanımı güncellenmiştir.
- 5) Numune kabulünde zincir takibi ve koruma yöntemi seçiminde kullanılmak üzere yeni akış diyagramına atıf yapılmıştır.
- 6) Yeni revizyona göre tablolar güncellenmiştir.

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Dr. Emrah DİKİCİ Meryem MUŞTU NKRB Personeli	Doç. Dr. Nuray YILMAZ BARAN NKRB Sorumlusu	Prof. Dr. Onur Can TÜRKER Laboratuvar Müdürü

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR.